

gospodarske, obertniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pöli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 fl. 60 kr., za pol leta 1 fl. 80 kr., za četert leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 fl. 20 kr., za pol leta 2 fl. 10 kr., za četert leta 1 fl. 5 kr. nov. dn.

V Ljubljani v sredo 10. aprila 1861.

Kaj je početi, da se bojo soseskine neogiblivi stroški brez novih doklad opravljeni?

Vsak grunten posestnik vé, da njegovi navadni dohodki skor ne dosežejo več vseh potreb in davšin, ktere ga po sedanjosti vravnavi zadevajo. Deržavni davki čedalje večí, odkupščina nekdanjih grajšinskih davšin, bére in soseskine potrebe, podražena cena obutka in oblačila, povzdignjena dnina delavcov in poslov posilijo nam prevdark, kako za naprej ravnati in ne pod zlo iti.

Res je, navada ima železno srajco; al ne pomaga nič. Sedaj veljá, se krepko naprej vesti ali pa poginiti. Staro kopito je treba vreči na stran; pregovor: „če so moji predniki obstali, zakaj bi jez ne“, mora iti rakom žvižgat. Obdelovanje naših gruntov moramo večidel po potrebah novega časa osnovati.

Lepo priložnost se tega učiti ponuja kmetijska šola v Ljubljani. Najlepšo priložnost viditi, kako se drugod kmetuje, imajo naši mladi fantje, v žolt (soldate) vzeti, ki v razne kraje in dežele pridejo in vidijo, kako se tu kmetje vedejo. Pazljivim očesom se povsod priložnost ponuja, svojo glavo izbistriti in svoje vednosti pomnožiti.

Ako pride na Dalmatinsko ali Laško, naj pazi, kako skerbno ravnajo s tertó in murbinim drevjem, koliko si prizadevajo o reji sviloprejk, kako na Laškem zboljšujejo travnike z umno napeljavo travnikom toliko koristne vode, kako zlasti po Českem in gornjem Avstrijanskem imajo skor vse vélike in male ceste, še celó poljske poti s sadnim in drugim svetu primernim drevjem zasajene, kako po nemških deželah, kodar vino raste, kisli pridelek zboljšujejo z zasadbo žlahnih tert.

Tako porabljeni čas vojaščine bi ne bil zgubljen čas človeškega življenja, temveč utemeljitev prihodnjega bolj srečnega gospodarstva vojaških doslužencov.

Opustimo pa pretres, kako potrebna je splošna preuredba kmetijstva in vernimo se k našemu vprašanju.

Po novi uredbi naše deržave se kaže, da se bode veliko samostojnim županijam mnogotero opravil naklonilo, kterih dosihmal niso imele in kterih spolnitev bo veliko stroškov terjala. Tedaj vprašamo, s čim bode plačeval kmet te stroške, ker mu za opravilo davkov, odkupščin, za bére in druge domače potrebe vedno dnarja zmanjkuje, da ne pogine ali da ne bo od doma spoden?

Na to mu bodi sledeči dobri svét: Pervo je, da se več malih sosesk ali občin zedini v eno, ker le, kjer jih več vkup pomaga, se vse nosi lože.

Soseske naj se potem zedinijo, da se mora ob vseh obćjih cestah in potih murba, sadno drevje ali druge les zasaditi, kakor se svetu prileže, — da vsakter sosed ob tistih delih ceste, ktere mora zasipati in v dobrem stanu ohraniti, naj na obeh stranéh ceste po pet sežnjev saksebi mu od župana dane ali imenovane drevesa posadi, in z umnim obdelovanjem naprej spravi. Vžitek murbnega perja, sadja in lesa od tako zasajenega drevja naj se plačuje v soseskine dnarnice. Tako bo sčasoma, — kaj veljá? — mogoče vse soseskine stroške iz teh dohodkov opravljeni.

Drugo pot mislimo dokazati, kako bi se dala za tako početje mala zmožnost siromakov porabiti. Dr. O.

Ena izmed najimenitnijih nalog o kmetijskih rećéh kranjskega deželnega zbora.

(Konec).

Na drugo vprašanje: Kako deleč sme segati razkosenje gruntov? odgovorimo, da vsaka uselitev mora imeti toliko in takošnih gruntnih delov, kolikor in kakoršnih je neogiboma potrebno, da se ena družina s svojimi dohodki prerediti more. Kar ima veljati za skupljene gruntne posesti, naj obveljá tudi za staro uselbo zdroljenega grunta.

Tretjič. Varhi in perve sodnije za obveljavo takih postav naj bodo županije. V njih pravico naj tudi spada pravica, spoznati, kaj in koliko je vsakteremu gruntnemu posestniku dovoliti, da sme nekoliko zemlje na drobno prodati.

Višja sodba takih zadev naj gré pred okrajni odbor (Bezirksausschuss), najvišje pa pred deželni zbor.

Četerto prašanje: S kakošnim gruntnim posestvom naj skaže, kdor želi napraviti novo uselbo zvnaj mest in tergov, dobí po raznih okolistavah tudi razen odgovor.

Rodovitna zemlja dá več vžitka kot pusta, med njivo in njivo je velik razloček; senožet, ki dá dve košnji, veljá blizo za dve enokošni enake velikosti; eni pašniki in boršti so memo drugih pašnikov in borštov ko noč in dan; vinograd dá več vžitka, kot vsakteri drugače rabljeni svet. Za tega voljo se ne dá utemeljiti natanjčno mera za vse kraje enaka.

Po moji pameti bi utegnulo biti potrebno za novo uselbo: 3 orale (johe po 1600 štirjaških sežnjev) njiv ali vinograda, ravno toliko travnika, in 5 oralov boršta, ali vsaj pašnika z lesom.

Pritožbe v teh zadevah naj grejo pred zgor zaznamovane sodnije.

Po taki uredbi delitve gruntov in novih uselb bi se utegnulo delavnim rokam v last prihraniti, kar jim po pametni ravnavi gré; zakaj se kdor z lastnimi rokami grunt obdeluje, vé vsako ped sveta si v korist obrniti.

Po takem početju bode mogoče ubraniti, da kmetijstvo popolnoma ne obnemore, in da delaven kmetovavec ne bode v vednem strahu, da ne bi se roke revnega in gladnega soseda stegovala po njegovem pridelku. Dr. O.

Kaj nesloga stori.

Čertice jugoslavenske zgodovine.

Sedaj, ko nam je milo solnce narodnosti zopet prisijalo, je čas, da svoje očesa obrnemo nazaj v davno minule čase, ter si globoko v serce vtisnemo sveto resnico in vsigdar veljavno prislovico: „sloga jači, nesloga tlači“, to je, „ednost zida, razpor podira“.

Ta zgodovinski člank naj bi razjasnil vsem Slovanom to, česar se je treba v sedanji dōbi deržati, kako se vesti,